

آیا اسم بردن از امام زمان (عج) به صورت «محمد» جایز است؟

برخی روایات بر این مسئله تاکید دارند که نام بردن از امام زمان به آن نامی که هم اسم پیامبر است جایز نیست و در برخی مکتوبات به صورت «محمد» یاد شده است.

برخی روایات بر این مسئله تاکید دارند که نام بردن از امام زمان به آن نامی که هم اسم پیامبر است جایز نیست و در برخی مکتوبات به صورت «محمد» یاد شده است.

به گزارش خبرنگار مهر، متن زیر جلسه بیست و دوم از سلسله مباحث مهدویت است که توسط حجت الاسلام سیدمحمدباقر علوی تهرانی ایراد شده است.

گفتم در سال های اختفای امام عصر از سال ۲۵۵ تا شهادت امام عسکری، از امام مهدی (عج) خبری در دست هست و آیا کسی آن حضرت را رویت کرده است؟

تدبیر امام عسکری این بود که حضرت را به خواص شیعه نشان دادند. لذا در آن ۵ سال شخصیت های محترمی به حضور حضرت رسیده اند.

یکی از کسانی که امام زمان را در آن ۵ سال دیده است محمد ابن عثمان عمری نایب دوم امام است. محمد ابن عثمان وقتی نایب خاص امام می شود معلوم است که شخصیت مهمی است.

محمد ابن عثمان می گوید: عرض علينا أبو محمد ابنة و نحن في منزله - و كنا أربعين رجلا - فقال: هذا إمامكم من بعدى و خليفتى عليكم، فأطيعوه و لا تتفرقوا بعدى فتهلكوا فى أديانكم، أما إتكلم لا ترونه بعد يومكم هذا؛ قالوا: فخرجنا من عنده فما مضت إلا أيام قلائل حتى مضى أبو محمد عليه السلام؛

یعنی ما در حدود چهل نفر در خدمت حضرت امام حسن عسکری علیه السلام بودیم، و امام فرزندش را به ما نشان داد و فرمود: این بعد از من بر شما امام است و شما هم از وی متابعت کنید و اگر مفارقت نمائید در دین هلاک خواهید گردید، و لیکن این را هم بدانید که بعد از امروز او را نخواهید دید، راوی گوید: ما از منزل بیرون شدیم و پس از چند روز حضرت درگذشت.

هر کس که تردید داشت به نزد سرشاخه های شیعه می رفت و این طایفه تردیدها را برطرف می کرد.

دو روایت دیگر از محمد ابن عثمان می خوانم که این دیدارها در دوران غیبت صغری است.

روایت می گوید: سألتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَثْمَانَ الْعَمْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقُلْتُ لَهُ رَأَيْتَ صَاحِبَ هَذَا الْأَمْرِ فَقَالَ نَعَمْ وَ آخِرُ عَهْدِي بِهِ عِنْدَ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ وَ هُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي؛

یعنی از عبد الله بن جعفر حمیری روایت شده است که گفت: از محمد بن عثمان عمری - رضی الله عنه - پرسیدم که آیا صاحب این امر را دیده ای؟ پس گفت: آری، و آخرین بار که او را دیدار کردم، کنار بیت الله الحرام بود، در حالی که می گفت: خدایا به آنچه مرا وعده دادی وفا کن.

باز هم محمد ابن عثمان می گوید: و رأيت صلوات الله عليه متعلقا بأستار الكعبة فى المستجار و هو يقول: اللهم انتقم لى من أعدائك؛ یعنی آن حضرت را دیدم که در برابر مستجار (محل ورود و خروج مادر امیرالمومنین به کعبه)، پرده کعبه را گرفته بود و می گفت: خداوندا! به وسیله من از دشمنان انتقام بگیر.

بحث دیگری که وجود دارد این است که اسم امام زمان چیست؟ ما آنچه در مورد ایشان بیان می کنیم کنیه ها و القاب ایشان است. در کتاب های روایی ما برای امام ۴ یا ۵ اسم بیان کرده اند.

اسم اول خودش محل بحث است. هم به استناد به عامه و هم شیعه نام امام زمان هم نام پیامبر اسلام است. دلیل

اینکه روایات عامه را می خوانیم این است که بحث از امام زمان چیزی نیست که فقط شیعه آن را مطرح کند بلکه یک بحث اعتقادی است و برای تمام مذاهب است.

اولین روایت از ابابصیر از امام صادق است که در کتاب کمال الدین آمده است. حضرت می فرماید: **قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: الْمَهْدِيُّ مِنْ وَادِي إِسْمِئِيلَ وَ كُنْيَةُ كُنْيَتِي أَشْبَهَ النَّاسَ بِى خَلْقًا وَ خَلْقًا تَكُونُ لَهُ عَيْبَةٌ وَ حَيْرَةٌ حَتَّى تَضِلَّ الْخَلْقُ عَنْ أَذْيَانِهِمْ فَعِنْدَ ذَلِكَ يُغِيلُ كَالشَّهَابِ الثَّاقِبِ فَيَمْلُؤُهَا قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ ظُلْمًا وَ جَوْرًا.**

یعنی امام صادق از پدران بزرگوارشان از رسول خدا صلوات الله عليهم اجمعین روایت کند که فرمود: مهدی از فرزندان من است اسم او اسم من و کنیه او کنیه من است. از نظر خلق و خلق شبیه ترین مردم به من است، برای او غیبت و حیرتی است تا به غایتی که مردم از ادیانشان گمراه شوند، آنگاه مانند شهاب ثاقب پیش آید و زمین را پر از عدل و داد کند همان گونه که پر از ظلم و جور شده باشد.

از روایات و کتاب های اهل سنت هم روایتی عرض می کنم. روایت از کتاب های المعجم الكبير طبرانی، صحیح ابن حبان، مسند احمد ابن حنبل است.

عبدالله ابن مسعود در روایت می گوید که پیامبر فرمود **لَا يَذْهَبُ الْإِيَّامُ وَاللَّيَالَى حَتَّى يَمْلِكَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ إِسْمَهُ اسْمِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جَوْرًا وَ ظُلْمًا**

یعنی شب و روز نمی گذرد مگر اینکه مردی از اهل بیت من تصرف پیدا می کند که هم نام من است زمن را پر از عدل می کند همانگونه که پر از ظلم شده است.

حدیث دیگری از صحیح ابن حبان که او هم یکی از عالمان اهل سنت است نقل می کند **يُخْرِجُ رَجُلًا مِنْ أُمَّتِي يُوَاطِئُ إِسْمَهُ اسْمِي وَ خَلْقَهُ خَلْقِي فَيَمْلَأُهَا قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ ظُلْمًا وَ جَوْرًا**

یعنی مردی از امت من خروج می کند که هم نام من است و خلق و خویش مثل من است و زمین را پر از عدل و داد می کند همانگونه که از ظلم پر شده است.

لذا از روایات مشخص است که نام امام زمان هم نام با پیامبر است. هدف ما از مطرح کردن این روایات این است که بحث از امام زمان بحثی است که از دوران رسالت پیامبر مطرح بوده است. دوم اینکه این روایات را فقط شیعه نقل نکرده بلکه عامه هم این روایات را نقل کرده است.

وقتی ما به متون روایی می رویم در مورد این نام حضرت که هم نام پیامبر است نکاتی ایراد شده است. در کلام و در نوشتار به صورت حروف مقطعه و به شکل م ر م د ذکر شده است.

روایتی در کتاب کافی در این مورد آمده است. احمد ابن محمد می گوید **خَرَجَ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ قُتِلَ الرَّبِّيُّ هَذَا جَزَاءً مَنْ إِفْتَرَى عَلَى اللَّهِ فِي أَوْلِيَائِهِ زَعَمَ أَنَّهُ يَغْتُلُنِي وَ لَيْسَ لِي عَقِبٌ فَكَيْفَ رَأَى قُدْرَةَ اللَّهِ وَ وَدَّ لَهُ وَ لَدَّ سَمَاءَ مَرْءٍ وَ حَمْسِينَ وَ مَائَتِينَ.**

یعنی هنگامی که زبیری کشته شد، این مکتوب از جانب امام حسن عسکری علیه السلام بیرون آمد: این است مجازات کسی که بر خدا نسبت به اولیائش دروغ بزند، او گمان کرد که مرا خواهد کشت و نسلم قطع می شود، چگونه قدرت خدا را مشاهده کرد؟ و برای او پسری متولد شد که او را **م ر م د** نام گذاشت در سال ۲۵۶.

لذا امام عسکری نام فرزندشان را **م ر م د** فرموده اند. آیا این مطلب الان هم باید مورد توجه قرار گیرد؟ چهار دسته روایت در این زمینه یعنی جواز نام بردن از امام زمان داریم.

دسته اول این است که مطلقاً جایز نیست اسم امام زمان (که هم نام پیامبر است) را ببرید. یعنی در هیچ زمانی و در هیچ زمانی و توسط هیچ کس نباید این اسم برده شود.

اینها به سه تیپ از روایات استناد می کنند. دسته ای می گویند نام بردن از امام مساوی با کفر است.

امام صادق(ع) فرمودند: «صَاحِبُ هَذَا الْأَمْرِ رَجُلٌ لَا يُسَمِّيهِ يَأْسَمِيهِ إِلَّا كَافِرٌ»؛ یعنی صاحب الامر مردی باشد که جز کافر او را به نام نخواند.

منظور از کافر در این روایت منکر خدا نیست بلکه کافر یک اطلاق دیگر دارد و آن این است که کسانی که اوامر الهی را ترک می کنند و نواهی حضرت حق را مرتکب می شوند را در منطق دین کافر می خوانند و مراد از کافر این است.

یک تیپ دیگر از روایت این است که می گوید نام بردن از حضرت جایز و شایسته نیست.

از امام صادق پرسیدند که مهدی کیست؟ حضرت فرمود: «الْخَامِسُ مِنْ وُلْدِ السَّائِعِ يَغِيبُ عَنْكُمْ شَخْصَةً، وَلَا يَجِلُّ لَكُمْ تَسْمِيئُهُ»؛ یعنی مهدی (ع) از فرزندان پنجم من است که شخص او از شما غائب می شود و نام بردن او جایز نیست.

برخی از متون روایی ما هم کسی که اسم امام عصر را ببرد ملعون می دانند.

از محمد ابن عثمان عمری این روایت را نقل شده است که: «قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْعَمْرِيُّ خَرَجَ تَوْفِيعٌ يَخْطُ أَعْرَفَةَ: مَنْ سَمَّانِي فِي مَجْمَعٍ مِنَ النَّاسِ يَأْسَمِي قَعْلِيهِ لَعْنَةُ اللَّهِ»؛ یعنی توفیعی بیرون آمد که من آن خط را می شناختم؛ هر که نام ببرد مرا در مجمعی از مردمان پس بر او است لعنت الهی.

لذا طایفه ای از روایات می گویند به طور مطلق جایز نیست نام مبارک امام زمان که هم نام پیامبر است، برده شود.

دسته دوم از روایات می گویند جایز نیست از امام نام ببرید اما نه به طور مطلق، و تا هنگام ظهور از بردن نام حضرت منع شده اید.

از امام کاظم در مورد امام زمان سوال شد و حضرت فرمودند: «تَخْفَى عَلَى النَّاسِ وِلَادَتُهُ وَ لَا يَجِلُّ لَهُمْ تَسْمِيئُهُ حَتَّى يَظْهَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيمَا لَ الْأَرْضِ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جُورًا وَ ظُلْمًا»؛ یعنی کسی که ولادتش بر مردمان پوشیده و ذکر نامش بر آنان روا نیست تا آن گاه که خدای تعالی او را ظاهر ساخته و زمین را پر از عدل و داد کند؛ همان گونه که از ظلم و جور پرشده باشد.

دو طایفه دیگر از روایات باقی می ماند که در جلسه بعد ذکر خواهیم کرد.